

απόψεις

Η «τελευταία ευκαιρία» για την καταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών

Η καταβολή φορολογικών και ασφαλιστικών βαρών συνιστά υποχρέωση των πολιτών μίας κρατικά οργανωμένης κοινωνίας. Μάλιστα, αρκετοί θεωρητικοί του προηγούμενου αιώνα προσδίδουν στην υποχρέωση αυτή τον επιθετικό προσδιορισμό «τιμητική», αφού η συλλογή φορολογικών εσόδων αποτυπώνει την επιθυμία των πολιτών να αναδιανείμουν εισοδήματα, κεφαλαίο και πλούτο, προς όφελος των πιο αδύναμων. Αποτυπώνει, επίσης, τη συντεταγμένη επιθυμία τους να αναπτύξουν αδιαιρέτα και διαιρετά κρατικά αγαθά, τα οποία συμβάλλουν στη διατήρηση του κράτους και στη βελτίωση των παρεχόμενων από αυτό υπηρεσιών. Αντίστοιχα, η συλλογή ασφαλιστικών εισφορών καθιστά δυνατή την επιβίωση και ανάπτυξη του κράτους πρόνοιας και κατά συνέπεια τη δημιουργία συνθηκών αξιοπρεπούς διαβίωσης για το σύνολο των πολιτών μιας χώρας.

Με άλλα λόγια, ο βαθμός συμμόρφωσης των πολιτών προς τα φορολογικά και ασφαλιστικά τους βάρη αντανακλά και το βαθμό δέσμευσής τους στη συλλογική κοινωνική οργάνωση του κράτους στο οποίο αυτοί ανήκουν. Αυτά ισχύουν γενικά και υπό ομαλές οικονομικοκοινωνικές συνθήκες ανάπτυξης μιας χώρας. Άλλωστε, η φορολογική και ασφαλιστική συμμόρφωση προϋποθέτει ότι τα βάρη κατανέμονται ανάλογα με την ικανότητα των πολιτών να τα εξυπηρετήσουν, καθώς και ότι αυτά καταλαμβάνουν το σύνολο της βάσης των πολιτών, χωρίς επιμέρους άτομα ή συντεχνίες να εκφεύγουν της υποχρέωσής τους ή να εξασφαλίζουν για τον εαυτό τους ή την ομάδα τους προνομιακές συνθήκες.

Δυστυχώς, εδώ και αρκετές δεκαετίες, η χώρα μας δεν αποτελούσε χώρα με υψηλό βαθμό συμμόρφωσης των πολιτών της έναντι των φορολογικών και ασφαλιστικών τους υποχρεώσεων. Οι ιστορικές αιτίες για τη χαμηλή αυτή συμμόρφωση είναι πολλές και η συζήτηση για αυτές δεν μοιάζει σήμερα να είναι επίκαιρη. Όμως, η κατάσταση της μη συμμόρφωσης δυστυχώς εκτροχιάσθηκε κατά την τελευταία δεκαετία της κρίσης. Βασικές αιτίες του εκτροχιασμού προφανώς είναι αφενός η υπέρμετρη αύξηση των φορολογικών και ασφαλιστικών βαρών, χωρίς να αυξάνει η άμε-

ση ή έμμεση κρατική ανταποδοτικότητα, αφού μοναδικός στόχος της αύξησης ήταν η επιβίωση του κράτους και αφετέρου η αντικειμενική αδυναμία των πολιτών να ανταπεξέλθουν στα υπέρμετρα αυτά βάρη.

Για τους λόγους αυτούς, οι μόλις θεσπισθείσες ρυθμίσεις ληξιπρόθεσμων φορολογικών και ασφαλιστικών εισφορών μοιάζουν να προσφέρουν κάποια διέξοδο στην κατάσταση που έχει δημιουργηθεί τα τελευταία δέκα έτη. Η δυνατότητα καταβολής οφειλών με υπό προϋποθέσεις διαγραφές κεφαλαίου και προσαυξήσεων καθώς και η παροχή της δυνατότητας πολλαπλών μηνιαίων δόσεων μοιάζει να συνιστά διέξοδο για την ικανοποιητική είσπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η εμπειρία προηγούμενων αντίστοιχων ρυθμίσεων έχει καταδείξει ότι προκειμένου να επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα από μια ρύθμιση, δεν αρκεί αυτή να είναι συμφέρουσα για τους οφειλότες. Θα πρέπει επιπρόσθετα να καταστεί σαφές ότι η μη συμμόρφωσή των οφειλετών θα προκαλέσει σε αυτούς δυσμενείς συνέπειες. Έτσι θα πρέπει να καθίσταται σαφές ότι η δυνατότητα χρησιμοποίησης της ρύθμισης έχει στενά χρονικά όρια και οι ευνοϊκές της προβλέψεις δεν θα ισχύσουν εσασί ούτε και θα επαναληφθούν. Ακόμη, θα πρέπει να καταδεικνύεται η αποφασιστικότητα της πολιτικής κάθε φορά εξουσίας να λάβει μέτρα σε βάρος όλων των κακοπληρωτών που αρνούνται να κάνουν χρήση των ευεργετικών διατάξεων.

Σε κάθε πάντως περίπτωση δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας ότι κάθε ευεργετική ρύθμιση για τους ληξιπρόθεσμους οφειλότες αναταράσσει και ακολούθως κλονίζει αρνητικά τον βαθμό συμμόρφωσης των λοιπών συνεπών πολιτών. Πολίτες, οι οποίοι παρά τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, στερούμενοι όλα αυτά τα χρόνια, επιμένουν να καταβάλουν εμπρόθεσμα τα φορολογικά και ασφαλιστικά τους βάρη αποδεικνύοντας στην πράξη και με τον επώδυνο αυτόν τρόπο ότι τιμούν την υποχρέωσή τους και υποστηρίζουν την ιδιότητά τους ως πολίτες της χώρας τους. Έναντι, λοιπόν, αυτών των πολιτών, η εκ των υστέρων διαγραφή κεφαλαίου και προσαυξήσεων, προκειμένου να δελεαστούν οι υπερήμεροι οφειλότες να καταβάλλουν τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους, δημιουργεί κοινωνικό ζήτημα. Ζήτημα, που μπορεί μεσοπρόθεσμα να προκαλέσει δυσμενέστερο αποτέλεσμα από αυτό στο οποίο σκοπεί η ρύθμιση.

Για όλους αυτούς τους λόγους, η θεσπισθείσα ρύθμιση θα πρέπει να συνιστά όντως μία χρονικά περιορισμένη τελευταία ευκαιρία, η μη συμμόρφωση με την οποία να επιφέρει όντως συνέπειες.

Οψόμεθα!

Ασπασία Μάλλιου